

Syndikalistiska Ungdomsförbundet hade sin storhetstid på 30-talet. Under andra världskriget kom delade meningar om engagemanget för Finland att splittra Förbundet, och efter kriget minskade verksamheten. Dock genomfördes en del direkta aktioner, och tidskriften Storm blev ungdomarnas språkrör. Bert Ekengren, som kom med i slutet av 40-talet, berättar här om Förbundet och sina egna intryck.

Ungdomsförbundet

Plantskola för generationer SAC-aktiva

När jag i slutet av 40-talet fick kontakt med Syndikalistiska Ungdomsförbundet var det en organisation som sedan flera år kämpade med stora svårigheter – ekonomiska, organisatoriska och ideologiska.

Förbundets storhetstid inträffade mot slutet av trettiotalet och ännu några år in på fyrtiotalet kan man tala om en ganska livlig verksamhet åtminstone i vissa klubbar.

En uppsplitande konflikt i samband med kriget i Finland var en av de främsta orsakerna till att det sedan kom att gå ganska snabbt utför. Några ledande ungdomsklubbister ville att förbundet skulle ta klar ställning till förmån för Finland och ansåg to m att det var en uppgift för medlemmarna att gå ut som frivilliga. Den här aktivistiska inställningen blev för mycket för många medlemmar och inte minst för flertalet ledande SAC-medlemmar och resultatet blev en intern konflikt som starkt påverkade förbundets aktivitet.

Direkt aktion

Engagemanget för Spanien och överhuvudtaget kampen mot fascism och nazism var annars självklara delar av förbundets verksamhet under storhetstiden. Genom sin tidskrift **Storm** och åtskilliga broschyrer och flygblad bedrev förbundet på detta område en stor och viktig verksamhet, som i många fall också stimulerade SAC och andra organisationer till egna insatser.

Av Bert Ekengren

Bert Ekengren var under några år aktiv i Syndikalistiska Ungdomsförbundet, och anställd som journalist på Arbetaren.

Ungdomsklubbisterna var möjligen lite mer otåliga än SAC-medlemmarna var och ägnade sig också ganska flitigt åt olika former av direkt aktion. Någon gång i början av kriget deltog t ex Stig Dagerman i en uppmärksammas aktion mot en nazistorganisation som höll till på Regeringsgatan. Med hjälp av vattenglas klistrades fönster och väggar fulla med antinazistiska affischer. En annan gång lyckades man sabotera ett nazistmöte i Auditorium genom att blåsa ut nyspulver över publiken. Ruttna apelsiner mot spanska ambassaden fanns också "på programmet."

Om det gick hyggligt med samarbetet mellan förbund och SAC, när det gällde vakthåll-

ningen mot nazismen, gick det efter hand sämre när det gällde andra politiska frågor. SAC upplevde under denna tid och ett bra stycke fram på 50-talet en svår och djupgående ideologisk konflikt, där "de gamle" med John Andersson i spetsen drev en hård och kompromisslös dogmatisk linje, i en åtminstone tänkt överensstämmelse med de gamla proklamationerna från den franska syndikalismens första tid omkring sekelskiftet.

Mot dessa stod en allt större grupp medlemmar som ville att syndikalismen skulle dra slutsatser av vad som hänt i Spanien och av vad som höll på att hända med Europa. Inom ungdomsförbundet övervägde anhängarna till den reformsyndikalism som tog form i diskussioner mellan sådana som Helmut Rüdiger, Evert Arvidsson, Albert Jensen och många andra. Ungdomsklubbisterna kände sig som regel mer hemma i dessa modernare tankegångar än i den allt hårdare dogmatism som predikades från det andra hållet.

Jag hade blivit intresserad av syndikalismen främst genom att läsa Arbetaren, och hade också träffat några syndikalister och anarkister innan jag tog mod till mig och skrev ett brev till ungdomsförbundet, i slutet av 40-talet. Den som svarade var Tore Ohlson, som uppehöll tjänsten som expeditör samtidigt som han var anställd på Arbetaren.

Tore Ohlson gav mig en första introduktion i förbundets problematik: "Förbundet går förbannat dåligt" började han. "Det finns

Joe Hill-pojkarna, en av Syndikalistiska Ungdomsförbundets musikgrupper på 30-talet.

knappt en enda klubb kvar som är värd namnet klubb." Men det fanns lite optimism i alla fall. "Gamlingarna inom SAC börjar tappa mark" tyckte han och han var mycket positiv till försöken att modernisera rörelsen. – "Det kommer snart en bok om federalismen", berättade han, "och den kommer nog att betyda mycket för att föra ut våra idéer."

Flera försök gjordes under de här åren att få igång ungdomsverksamheten på nytt och här kunde man som regel räkna med aktivt stöd från SAC och Arbetaren och även från en del av distrikten. Man var allmänt överens om värdet av en ungdomsrörelse dit frihettligt intresserade ungdomar kunde söka sig – ungdomsrörelsen skulle kunna tjäna som en plantskola för framtida aktiva SAC-medlemmar.

Satsning på Storm

Ett av våra försök att aktivisera ungdomsarbetet var att göra en ordentlig satsning på Storm, som åtminstone under en kortare tid blev en riktigt bra tidning. Förutom att spegla den frihettliga rörelsen inom och utom landet försökte vi introducera artiklar om kulturella och allmänt sociala ämnen och lyckades den vägen få in flera intressanta medarbetare i verksamheten. En av dem var Lennart Liljendahl som var en ivrig presentatör av bl.a. nyare internationell litteratur. Andra skribenter var Ilmar Laaban och andra från den radikala estniska

gruppen, och resten av tidningen fyllde vi själva inte minst med hjälp av översättningar.

En annan del av vår verksamhet ägnades Stockholmsklubben som tidvis kom att bli ganska aktiv. Där fanns flera av de äldre ungdomsklubbisterna kvar – Kurt Svanberg, Gösta Norén, Sixten Eriksson och andra och sen ganska många som kortare eller längre tid fanns med i gänget. Lennart Elofsson, Sven Axelsson, Ester Johansson, Siv Eriksson är några av de mer aktiva namnen.

Även om aktiviteten tidvis var ganska hög, med åtskilliga debatter i den fina pelarsalen, visade det sig tyvärr omöjligt att få igång någon mer organiserad verksamhet.

Fria grupper

Helt utan betydelse var dock inte de här dödsryckningarna. De här sista årens arbete kom i någon mån i vart fall att inspirera grupperna omkring Frihettliga kommunalfolket – tidskriften Fritt Forum kan sägas ha varit en bättre upplaga av gamla Storm. Ett annat område, där den här tidens ungdomsverksamhet kom att få en betydelse var när det gäller syndikalismens kontakter med universitetsungdomen. Idén till bildandet av den klart frihettliga Fritt Forum-gruppen i Uppsala kom från ungdomsförbundshåll och den organisationen blev under en rad av år en värdefull kanal när det gällde att föra ut syndikalistiska idéer bland studenterna. I

Uppsala ingick bl.a. Erik Sjödin, Ulrich Herz och Ulf Himmelstrand i arbetet och i en liknande sammanslutning i Lund fanns Harald Håkansson och Rolf Rembe.

Den här verksamheten fortsatte så småningom i gruppen omkring Zenit, från början klart frihettlig men efter hand gled den över i marxistisk riktning.

Historiskt?

Man kan naturligtvis så här efteråt fråga sig vad den här sista tiden betytt för den syndikalistiska rörelsen. Att ungdomsförbundet som sådant varit av betydelse står naturligtvis utom all diskussion – det är fortfarande många aktiva SAC-medlemmar som fått sin skolning och inspiration i förbundet. Och den här sista tiden – från krigsslutet och framåt – gav dock syndikalismen en möjlighet att anknyta till andra väsentliga idéströmningar.

Det var naturligtvis synd att ungdomsverksamheten så starkt minskade i betydelse, och det är därför så mycket mera glädjande att det just nu görs nya försök att få igång en rörelse bland unga både inom och utom SAC.

Det återstår att skriva en ungdomsrörelsens historik. Jag är ganska förvissad om att det då skall visa sig hur betydelsefullt förbundet varit både för den syndikalistiska rörelsen i sin helhet och för dem som var mest aktiva och som senare hamnat i andra sammanhang.